

NIZOMIY NOMIDAGI TOSHKENT DAVLAT PEDAGOGIKA UNIVERSITETI

**TASVIRIY SAN'AT VA MUHANDISLIK GRAFIKASI
TA'LIMI YO'NALISHI
PEDAGOG KADRLAR TAYYORLASH SIFATI VA SAMARADORLIGINI OSHIRISH:
INNOVATSIYA VA ILG'OR TAJRIBALAR**

**ПОВЫШЕНИЕ КАЧЕСТВА И ЭФФЕКТИВНОСТИ ПОДГОТОВКИ КАДРОВ
ПО НАПРАВЛЕНИЮ
ИЗОБРАЗИТЕЛЬНОЕ ИСКУССТВО И ИНЖЕНЕРНАЯ ГРАФИКА :
ИННОВАЦИИ И ПЕРЕДОВОЙ ОПЫТ**

**INCREASING THE QUALITY EFFECTIVENESS
OF IN THE TRAINING OF PEDAGOGUES
THE FIELD
OF FINE ARTS AND ENGINEERING GRAPHICS EDUCATION :
INNOVATION AND BEST PRACTICES**

**RESPUBLIKA
ILMIY-AMALIY ANJUMANI
REPUBLICAN
SCIENTIFIC-PRACTICAL CONFERENCE
РЕСПУБЛИКАНСКАЯ
НАУЧНО-ПРАКТИЧЕСКАЯ КОНФЕРЕНЦИЯ**

2024
2024 YIL 12 NOYABR

**O'ZBEKISTON
RESPUBLIKASI OLIV
TA'LIM, FAN VA
INNOVATSIYALAR
VAZIRLIGI**

**O'ZBEKISTON
RESPUBLIKASI
MAKTABGACHA VA
MAKTAB TA'LIMI
VAZIRLIGI**

**TOSHKENT DAVLAT
PEDAGOGIKA
UNIVERSITETI**

**TASVIRIY SAN'AT VA MUHANDISLIK GRAFIKASI TA'LIMI
YO'NALISHI PEDAGOG KADRLAR TAYYORLASH SIFAT VA
SAMARADORLIGINI OSHIRISH:
INNOVATSIYA VA ILG'OR TAJRIBALAR
respublika ilmiy-amaliy anjumani**

**ПОВЫШЕНИЕ КАЧЕСТВА И ЭФФЕКТИВНОСТИ
ПОДГОТОВКИ ПЕДАГОГИЧЕСКИХ КАДРОВ ПО
НАПРАВЛЕНИЮ «ИЗОБРАЗИТЕЛЬНОЕ ИСКУССТВО И
ИНЖЕНЕРНАЯ ГРАФИКА»:
ИННОВАЦИИ И ПЕРЕДОВОЙ ОПЫТ
республиканская научно-практическая конференция**

**INCREASING THE QUALITY AND EFFICIENCY OF
TEACHING STAFF TRAINING IN THE DIRECTION OF
“VISUAL ART” ART AND ENGINEERING GRAPHICS”:
INNOVATIONS AND BEST EXPERIENCE
republican scientific and practical conference
12-noyabr 2024-yil**

II

Toshkent

58. **M.Axmedov** Amaliy bezak san'ati mashg'ulotlarda talabalarga naqqoshlik san'atini o'rgatish 344
59. **S.Abdirasilov, I.Mamatov** Umumta'lim maktab o'quvchilarni o'ziga qarab tasvirlashga o'rgatish jarayonida zamonaviy uslublardan foydalanish 349

4-sho'ba: MALAKALI KADRLARNI TAYORLASHDA INNOVATSIYA VA ILG'OR TAJRIBALAR

4-секция: ИННОВАЦИИ И ПЕРЕДОВЫЕ ПРАКТИКИ В ПОДГОТОВКЕ КВАЛИФИЦИРОВАННЫХ КАДРОВ

60. **N.Tashimov, G.Shomurotova** Pozitsion masalalarni yechishda axborot texnologiyalardan foydalanib o'qitish metodikasini takomillashtirish 359
61. **B.Yusupov** Adabiy ta'lim jarayonida o'quvchilarning ijtimoiy-madaniy kompetensiyani shakllantirish tamoyillari 366
62. **O.Uralova** Chizmachilik fanini o'qitishda innovatsion pedagogik texnologiyalarning nazariy ahamiyati 372
63. **H.Xayrova** Иллюстрация как зеркало художественного образа: воплощение эстетики и глубины 376
64. **A.Avazbayev** Ta'lim jarayonini takomillashtirishning yangi bosqichida texnologiya o'qituvchisiga qo'yiladigan talablar 380
65. **A.Egamov** Yoshlar va mobil ilovalar: ijtimoiy tarmoqlar va ularning ta'siri 387
66. **A.Kimsanboyev** Muhandis kompyuter grafikasi darslarida grafik dasturlar bilan ishlash 391
67. **A.Rahmonov, B.Abdurahmonov** Innovatsion ilg'or tajribali mutaxassislar tayyorlash va ular asosida dam olish maskanlarini loyihalash 397
68. **A.Rahmonov, B.Abdurahmonov** Shifoxonalar uchun zamon talablari va normalarini o'rganishning innovatsion ilg'or tajribalari 401
69. **Z.Butayeva** Grafik dasturlar yordamida talabalarining Loyiha-konstruktorlik kompetensiyalarini rivojlantirish 404
70. **D.Mamurova** Zamonaviy ta'limda axborot texnologiyalarning o'rni va ahamiyati 411

7. Abduqodirov A.A. Masofali o'qitishga oid atamalar izohli lug'ati.-T.: O'zR Prezidentining "Iste'dod" jamg'armasi, 2005. 24b.

8. <https://lex.uz/docs/-3107036?ONDATE=22.05.2017%2000>

9. <https://pstu.ru/basic/glossary/staff/?sid=2347>

ZAMONAVIY TA'LIMDA AXBOROT TEKNOLOGIYALARNING O'RNI VA AHAMIYATI

Dilfuza Islomovna Mamurova

Buxoro davlat pedagogika instituti,

Musiq va tasviriy san'at kafedrasi dotsenti, p.f.f.d.(PhD)

Annotatsiya. Maqolada zamonaviy ta'limda raqamli texnologiyalarning o'rni va ahamiyati xususida ko'plab ma'lumotlar keltirilgan. Shuningdek, raqamli texnologiyalarni qo'llash usullari, tadbqiq etishdagi ahamiyati yoritib berilgan. Bunda mahalliy olimlarning ilmiy ijodidan foydalanildi va taklif xulosalar berildi.

Kalit so'zlar. Raqamli texnologiyalar, maktab, dars, o'qituvchi, malaka, bilim, ko'nikma, ta'lim.

Абстрактный. Статья содержит много информации о роли и значении цифровых технологий в современном образовании. Также освещены методы использования цифровых технологий и их значение в их применении. При этом было использовано научное творчество местных учёных и даны предложенные выводы.

Ключевые слова. Цифровые технологии, школа, урок, учитель, квалификация, знание, умение, образование.

Abstract. The article contains a lot of information about the role and importance of digital technologies in modern education. Also, the methods of using digital technologies and their importance in their application are

highlighted. In this, the scientific creativity of local scientists was used and suggested conclusions were given.

Key words. Digital technologies, school, lesson, teacher, qualification, knowledge, skill, education.

Raqamli texnologiyalar XXI asrda ta'lim jarayonida inqilob yasadi. Ta'lim jarayonini samarali va sifatli qilishda raqamli texnologiyalarning o'rni ortib bormoqda. Ushbu maqolada raqamli texnologiyalarni ta'lim sifatini oshirishdagi ahamiyati, ularning zamonaviy ta'lim tizimidagi o'rni va foydalari haqida batafsil to'xtalib o'tiladi.

Ta'lim resurslariga kirishni kengaytirishda internet va onlayn platformalar orqali o'quv materiallari va kurslarga global kirish imkoniyati yaratilgan. Talabalar dunyoning istalgan burchagida joylashgan bilim manbalaridan foydalanishi mumkin.

Raqamli texnologiyalar orqali ta'lim berilsa ta'lim oluvchilarga ta'lim olish usullari osonlashmoqda. Bunda esa ta'lim tizimi vositalari rolini multimediyalar, kodoskop, kompyuter, noutbuk, internetga ulangan televizorlar, telefon liniyalar, smart doska, proyektorlar bajarib beradi. Ta'lim beruvchilarga bunday vositalar bilan dars mashg'ulotlar o'tkazish ta'lim sifatini oshirishni ta'minlaydi. Onlayn darslarda raqamli texnologiyalar qo'llanilishi yaxshi samara berishi xammamizga ma'lum. Masalan, televideniya orqali berib borilgan onlayn darslar raqamli ta'lim olishning bir turi deb olsak bo'ladi. Demak, raqamli ta'limda:

- xohlagan joyida va xohlagan vaqtida ta'lim olish imkoniga ega;
- internetdan axborot olish va undan foydalanish madaniyati shakllanadi;
- ta'lim tizimini yangi bosqichga ko'taradi;
- vaqt va mablag' sarfini keskin kamaytiradi;

-“raqamli dunyo”da yo‘qolib qolmaslik va yaxshi ish topishda ustunliklarga ega bo‘lishgi kabilar.

Interaktiv o‘qitish metodlari sifatida quyidagilarni keltirib o‘tsak bo‘ladi: Raqamli texnologiyalar yordamida dars jarayonlarini interaktiv qilish osonlashdi. Simulyatsiyalar, video darslar, virtual laboratoriyalar va o‘yinlashtirilgan o‘qitish usullari talabalarni faol ishtirok etishga undaydi.

Ta’lim jarayonida interaktiv metodlar, innovatsion texnologiyalar, pedagogik va axborot texnologiyalarini o‘quv jarayonida qo‘llashga bo‘lgan qiziqish, e’tibor kuchayib bormoqda. Shu vaqtgacha an’anaviy ta’limda talabalarni faqat tayyor bilimlarni egallashga o‘rgatilgan bo‘lsa, zamonaviy texnologiyalar asosida ular egallayotgan bilimlarni o‘zlari qidirib topishga, mustaqil o‘rganib tahlil qilishga, xulosani o‘zlari chiqarishga undalmoqda. Bu jarayonda shaxsning rivojlanishi, shakllanishi, bilim olish va tarbiyalanishi uchun sharoit yaratiladi. Qayd etishni istardimki, davlatimiz tomonidan ta’lim sohasida yaratilgan yuksak darajadagi sharoit va samarali himoya mexanizmlari xalqaro miqyosda mustaqil ekspertlar tomonidan e’tirof etildi.

Moslashtirilgan ta’lim deyilganda, sun’iy intellekt va “Big data” orqali o‘quvchilarning shaxsiy ehtiyojlariga mos ta’lim berish imkoniyati kengaydi. Har bir o‘quvchiga individual ta’lim rejasi yaratilishi, ularning zaif va kuchli tomonlarini aniqlab berishda muhim ahamiyatga ega.

O‘qituvchilarni tayyorlashning zamonaviy tizimi nafaqat moslashuvchan funktsiyani bajarishi, balki o‘qitishning o‘zi ham moslashuvchan bo‘lishi kerak, ya’ni ma’lum bir ta’lim muassasasiga yo‘naltirilgan bo‘lishi va shu bilan birga o‘qituvchilarning talabalarga yo‘naltirilgan paradigmada ishlab chiqilgan texnologiyalarga moslashishiga hissa qo‘shishi kerak. Shu munosabat bilan, moslashuvchan o‘qitishning fundamental g‘oyalari

demokratiya, insonparvarlik, shaxsiyat, madaniyat, axloq, global dunyoqarash, dialogik muloqot va boshqa ko'plab zamonaviy g'oyalardir, deb hisoblagan L.V.Neklyudovanning so'zlari o'zini oqlaydi.

Ta'lim sifati va samaradorligini oshirishda talabalarga o'quv jarayonida mustaqil bilim olish imkoniyatini beradi. Ular har qanday vaqtda va joyda bilim olishi mumkin, bu esa ta'lim sifatini oshirishga yordam beradi.

Ta'lim jarayoni samaradorligini oshirish, ta'lim oluvchilarning mustahkam nazariy bilim, faoliyat, ko'nikma va malakalarini shakllantirish, ularni kasbiy mahoratga aylanishini ta'minlash maqsadida o'quv tarbiya jarayonida interfaol metodlardan foydalanish davr taqozosi hamda ijtimoiy zaruriyat sifatida kun tartibiga qo'yilmoqda. Hozirgi kunda o'qitishda interfaol metodlardan foydalanish, uning mazmun mohiyatini bilish, uni ta'lim jarayoniga tadbiiq qilish va metodikasini yaratish juda muhimdir. Pedagogik kadrlarni innovatsion pedagogik faoliyatga tayyorlashda ularning metodik tayyorgarligini shakll antirish jarayoniga innovatsion texnologiyalarni joriy etish mazkur jarayonning samaradorligini orttirishga zamin tayyorlaydi.

Ta'lim jarayonini monitoring qilish va baholash sohasiga kelsak, raqamli vositalar yordamida talabalarning bilimini kuzatish, ularning rivojlanishini tahlil qilish imkoniyati mavjud. Shu orqali talabalarning yutuqlarini aniqroq baholash va kamchiliklarni tezkor bartaraf etish mumkin.

Mamlakatimizda davlat mulkchiligi shaklida faoliyat yuritayotgan barcha oliy ta'lim muassasalaridagi ta'lim sifatining vazirlik darajasida monitoringini yo'lga qo'yish oliy ta'lim muassasalarining mas'uliyatini oshirishga hamda takomillashtirilishi zarur bo'lgan yo'nalishlarni har bir oliy ta'lim tashkiloti kesimida belgilab olishga xizmat qiladi.

O'quv jarayonlarini muvofiqlashtirishda dars jarayonida raqamli platformalar yordamida o'quvchilar va o'qituvchilar

orasidagi muloqot va hamkorlikni samarali tashkil qilish mumkin. Bunda raqamli texnologiyalardan foydalangan holda o'qituvchilar va o'quvchilar o'rtasida dars jarayonidagi uyga vazifa, o'tilgan mavzuni takrorlash, yangi mavzuni mustahkamlash qismini muvofiqlashtirish mumkin.

Xulosa. Raqamli texnologiyalar ta'lim jarayonida sifatni oshirishda asosiy omillardan biriga aylangan. Ushbu texnologiyalar o'quvchilarga moslashtirilgan ta'lim imkoniyatlarini beradi va ta'limning universal kirishuvchanligini ta'minlaydi. Kelajakda raqamli texnologiyalarni yanada kengroq qo'llash orqali ta'lim jarayonini innovatsion yo'nalishda rivojlantirish muhimdir.

Zamonaviy ta'limda raqamli texnologiyalarsiz jahon standartlari darajadagi ta'lim sifatiga erishish mushkuldir. Chunki zamon ildamlab boragan sari o'quvchi ongi ham shunga qarab ildamlamoqda, bu esa zamonaviy o'quvchi va talabalarga zamonaviy raqamli ta'lim texnologiyalarni qo'llagan holda dars o'tishni talab etadi. Bugungi kunda bizning ta'limdagi maqsadimiz zamonaviy raqamli texnologiyalar orqali dars o'tuvchi yuqori pedagogik mahoratga ega o'qituvchilar yetishtirish hisoblanadi.

Adabiyotlar

1. Axmedova M.T. Pedagogik kompetentlik.Uslubiy qo'llanma. -T.: BROK SLASS SERVIS, 2016.
2. Бермус А.Г. Проблемы и перспективы реализации компетентностного подхода в образовании. www.eidoc.ru. 2005, 09, 10.
3. Yuldoshev I.A. O'quvchilar mustaqil ta'limini tashkil etishda mobil texnologiyalardan foydalanish. // «Zamonaviy ta'lim» jurnali, 2017 yil, 12-son.
4. Лебедев О.Е. Компетентный подход в образовании.
5. Pirnazarov G. F., Mamurova F. I., Mamurova D. I. Calculation of Flat Ram by the Method of Displacement //EUROPEAN JOURNAL OF INNOVATION IN